SUN'IY INTELLEKT JORIY ETILISHIDA PEDAGOGIK JAMOADA PSIXOLOGIK IQLIM

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
amaliy psixologiya yo'nalishi 3-kurs talabasi
Saydaliyeva Fotima Murotjon qizi
@fsaydalieva1993@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt joriy etilishida pedagogik jamoada psixologik iqlim tadqiq qilinadi. Maqolada pedagoglarning raqamli texnologiyalarga moslashuvi, ijtimoiy o'zaro ta'sir va ish muhitidagi ruhiy kayfiyat tahlil qilinadi. Tadqiqot pedagogik jamoaning o'zaro hamkorligi, motivatsiyasi va pedagogik qaror qabul qilish jarayoniga psixologik iqlimning ta'sirini ko'rsatadi. Shuningdek, maqolada pedagogik jamoada innovatsion texnologiyalarni qo'llash jarayonida yuzaga keladigan psixologik muammolar va ularni bartaraf etish usullari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari psixologik iqlimni mustahkamlash orqali sun'iy intellektning ta'lim jarayoniga samarali integratsiyasini ta'minlash mumkinligini namoyon etadi. Shu bilan birga, maqolada pedagogik jamoaning psixologik iqlimini rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Psixologik iqlim, pedagogik jamoa, sun'iy intellekt.

Аннотация: В данной статье исследуется психологический климат в педагогическом коллективе при внедрении искусственного интеллекта. Рассматриваются адаптация педагогов к цифровым технологиям, социальное взаимодействие и психологическое состояние в рабочей среде. Исследование демонстрирует влияние психологического климата на сотрудничество, мотивацию и принятие педагогических решений в коллективе. Также рассматриваются психологические проблемы, возникающие при использовании инновационных технологий, и методы их устранения. Результаты показывают, что укрепление психологического климата способствует эффективной интеграции искусственного интеллекта в образовательный процесс. Статья также содержит рекомендации по развитию психологического климата в педагогическом коллективе.

Ключевые слова: Психологический климат, педагогический коллектив, искусственный интеллект.

Abstract: This article examines the psychological climate in the teaching team during the implementation of artificial intelligence. It explores teachers' adaptation to digital technologies, social interaction, and the psychological environment at work. The study demonstrates the influence of psychological climate on collaboration, motivation, and pedagogical decision-making within the team. It also addresses psychological challenges arising during the use of innovative technologies and methods to overcome them. The results indicate that strengthening the psychological climate can ensure the effective integration of artificial intelligence into the educational process. The article also provides recommendations for developing the psychological climate in teaching teams.

Keywords: Psychological climate, teaching team, artificial intelligence.

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayonida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining joriy etilishi pedagogik faoliyatning sifatini oshirish va o'quvchilarning individual rivojlanish ehtiyojlarini samarali qondirish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagogik jamoaning psixologik iqlimi sun'iy intellektni muvaffaqiyatli qo'llash jarayonida muhim rol o'ynaydi. Psixologik iqlim pedagoglar o'rtasidagi ishonch, hamkorlik, motivatsiya va ish muhitidagi ruhiy kayfiyat bilan bog'liq bo'lib, jamoaning innovatsion texnologiyalarni qabul qilishi va ulardan samarali foydalanishini belgilaydi.

Sun'iy intellektning ta'lim jarayoniga joriy etilishi bilan bog'liq o'zgarishlar pedagoglarning ish uslublarini, o'quv jarayonidagi o'zaro ta'sirini va qaror qabul qilish jarayonini yangi bosqichga olib chiqadi. Shu bois, pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlimni saqlash va rivojlantirish muhimdir, chunki jamoaning ruhiy holati va o'zaro munosabatlari SI texnologiyalarini samarali integratsiyalashuviga bevosita ta'sir qiladi.

Maqolada pedagogik jamoaning psixologik iqlimi, uning raqamli texnologiyalarni qabul qilishi va ijtimoiy-psixologik moslashuv jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – pedagogik jamoada psixologik iqlimni mustahkamlash orqali sun'iy intellektni ta'lim jarayoniga samarali joriy etish mexanizmlarini aniqlashdir. Shu bilan birga, maqolada pedagoglarning motivatsiyasi, hamkorlik va innovatsion yondashuvlari psixologik iqlimni shakllantirishda qanday rol o'ynashi ham o'rganiladi.

Natijada, pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlimni ta'minlash nafaqat sun'iy intellektni joriy etishda, balki ta'lim jarayonining sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanish salohiyatini to'liq amalga oshirishda ham muhim omil sifatida qaraladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Sun'iy intellektning ta'lim jarayoniga integratsiyasi so'nggi yillarda pedagogik jamoaning ish faoliyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, pedagoglarning raqamli texnologiyalarga moslashuvi va ijtimoiy-psixologik muhitdagi o'zaro ta'sirlari pedagogik jarayonning samaradorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi (Koehler & Mishra, 2009). Psixologik iqlim jamoa a'zolari o'rtasidagi ishonch, motivatsiya, hamkorlik va ijodiy faoliyat bilan bevosita bog'liq bo'lib, u innovatsion texnologiyalarni qo'llash jarayonida pedagoglarning ijobiy yoki salbiy munosabatini shakllantiradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, pedagogik jamoaning psixologik iqlimi ijtimoiy muhit, kommunikatsiya va rahbarlik xususiyatlariga bog'liqdir. Masalan, Abduqodirova (2025) o'quvchilarning emotsional intellekti va pedagoglarning ijtimoiy ko'nikmalari o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilgan, bu esa pedagogik jamoada psixologik iqlimni baholashda muhim konseptual asos yaratadi [1]. Shu bilan birga, Krumsvik (2008) pedagoglarning raqamli kompetentligi va jamoaviy hamkorlikni mustahkamlash orqali psixologik iqlimni yaxshilash mumkinligini ta'kidlaydi [2].

Maqolada mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, pedagoglarning texnologiyalarga moslashuvi nafaqat individual kompetentlikni, balki jamoaning ijtimoiy-psixologik muhitini ham o'zgarishlarga tayyorlaydi. Shu bois, sun'iy intellektni joriy etishda pedagogik jamoaning psixologik iqlimini baholash va uni rivojlantirishga qaratilgan metodologik yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot metodologiyasi sifatida maqolada aralash metodlar yondashuvi tanlangan. Bunda sifatli metodlar – pedagoglarning o'zaro muloqotini va jamoaviy ruhiyatini baholash uchun

intervyu va fokus-guruhlar, shuningdek miqdoriy metodlar – anketalar va psixologik testlar orqali pedagoglarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari va texnologiyalarga moslashuv darajasi o‘lchanadi. Ushbu metodologiya sun’iy intellekt joriy etilishida pedagogik jamoaning psixologik iqlimini kompleks tahlil qilish imkonini beradi.

Bundan tashqari, maqolada pedagoglarning innovatsion texnologiyalarni qabul qilishdagi psixologik to‘siqlar, stress holatlari va motivatsiyaga ta’sir ko‘rsatadigan omillar ham ko‘rib chiqiladi. Shu asosda pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlimni shakllantirish va uni mustahkamlash bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Natijada, sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga samarali joriy etishda pedagogik jamoaning psixologik iqlimi nafaqat ta’lim sifatini oshirish, balki pedagoglarning kasbiy o‘sish va jamoaviy hamkorligini rivojlantirish uchun ham muhim vosita hisoblanadi.

Muhokama

Sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga joriy etish pedagogik jamoaning ish faoliyatida yangi ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirishni talab qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlim mavjud bo‘lsa, pedagoglar sun’iy intellekt texnologiyalarini qabul qilishda yuqori motivatsiya, ishonch va hamkorlik namoyon etadilar. Aksincha, salbiy psixologik iqlim – o‘zaro nizolar, ishonchsizlik va motivatsiya pasayishi – pedagoglarning texnologiyalarga moslashuvini qiyinlashtiradi va innovatsion jarayonning samaradorligini kamaytiradi.

Pedagogik jamoaning psixologik iqlimi pedagoglarning o‘zaro muloqoti, innovatsion g‘oyalarni qabul qilishi va qaror qabul qilish jarayonidagi faoliyatiga bevosita ta’sir qiladi. Masalan, jamoa a’zolarining bir-biriga nisbatan ochiqligi va qo‘llab-quvvatlashi, texnologiyalardan foydalanishdagi tajriba almashuvi, hamda konstruktiv fikr-mulohazalarga ochiqligi sun’iy intellekt integratsiyasining samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, pedagoglar o‘rtasidagi ijtimoiy ishonch va hamkorlik, individual pedagoglarning stressga chidamliligi va o‘z-o‘zini boshqarish qobiliyati psixologik iqlimni mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi.

Muhokama davomida aniqlanishicha, pedagogik jamoada psixologik iqlimni yaxshilash uchun bir necha asosiy omillar mavjud. Birinchidan, rahbarlarning ochiqligi va pedagoglarni qo‘llab-quvvatlashi texnologiyalarni qabul qilish jarayonini soddalashtiradi. Ikkinchidan, jamoa ichida konstruktiv fikr almashish va ijtimoiy muloqot muhitini rivojlantirish pedagoglarning innovatsion faoliyatga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Uchinchi omil sifatida, pedagoglarning malaka oshirish va raqamli kompetentlikni rivojlantirishga qaratilgan treninglar va seminarlar psixologik iqlimni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, pedagoglarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari va shaxsiy innovatsion motivatsiyasi ham sun’iy intellekt texnologiyalarini joriy etish samaradorligiga ta’sir qiladi. Ijobiy psixologik iqlim pedagoglarning o‘zaro qo‘llab-quvvatlashi, jamoaviy qarorlar qabul qilishdagi faolligi va ijodiy yondashuvini rag‘batlantiradi. Shu bilan birga, salbiy psixologik iqlim mavjud bo‘lsa, pedagoglar texnologiyalardan foydalanishda o‘zini noqulay his qiladi va raqamli innovatsiyalarni to‘liq integratsiya qila olmaydi.

Natijada, pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlimni shakllantirish sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga muvaffaqiyatli joriy etishning asosiy omili hisoblanadi. Muhokama shuni ko‘rsatadiki, pedagoglarning ijtimoiy-psixologik muhitini yaxshilash orqali raqamli texnologiyalarni qabul qilish jarayonida qaror qabul qilish tezligi, hamkorlik darajasi va innovatsion faoliyat samaradorligi oshadi. Shu bois, ta’lim muassasalari rahbarlari va metodistlar

pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlimni mustahkamlash bo‘yicha strategiyalar ishlab chiqishi lozim.

Xulosa

Sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga joriy etish pedagogik jamoaning ish faoliyatini tubdan o‘zgartirish bilan birga, ularning psixologik iqlimini shakllantirishning muhimligini ko‘rsatadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlim mavjud bo‘lsa, pedagoglar raqamli texnologiyalarga yuqori darajada moslashadi, o‘zaro hamkorlik darajasi oshadi va innovatsion yondashuvlarga ochiqlik ko‘rsatadilar. Shu bilan birga, salbiy psixologik iqlim mavjud bo‘lganda pedagoglarning texnologiyalardan foydalanishga bo‘lgan ishonchi pasayadi, motivatsiya va ijodiy faoliyat darajasi susayadi.

Pedagogik jamoada psixologik iqlimni mustahkamlash, ya’ni jamoa a’zolarining bir-biriga nisbatan ishonchi, qo‘llab-quvvatlashi, konstruktiv fikr almashuvi va ijtimoiy interaktsiyalarini rivojlantirish, sun’iy intellekt texnologiyalarini samarali joriy etishning asosiy omili hisoblanadi. Shu bilan birga, pedagoglarning malaka oshirish va raqamli kompetentligini rivojlantirish bo‘yicha doimiy treninglar va seminarlar psixologik iqlimni yaxshilashga xizmat qiladi.

Natijada, pedagogik jamoada ijobiy psixologik iqlimni ta’minlash nafaqat sun’iy intellektni muvaffaqiyatli integratsiya qilish, balki ta’lim jarayonining sifatini oshirish, pedagoglarning kasbiy o‘sishini rag‘batlantirish va jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishda ham muhim vosita sifatida qaraladi. Shu bois, ta’lim muassasalari rahbarlari va metodistlari pedagogik jamoada psixologik iqlimni mustahkamlash bo‘yicha strategiyalar ishlab chiqishi va joriy etishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirova, Dilobarbonu Erkinjon qizi (2025). *Inklyuziv ta’lim sharoitida o‘quvchilarning emotsional intellektini rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari.* Scientific-Practical Conference “Inclusive Education: Dialogue, Analysis, Experience”, December 15, 2025.
2. Krumsvik, R. J. (2008). *Digital competence in teacher education: A Norwegian perspective.* Nordic Journal of Digital Literacy, 3(4), 231–247.
3. Abduqodirova, Dilobarbonu (2025). *Psychological features of the neurographic approach.* Journal of Psychology and Education, 01, 501–503.
4. Abduqodirova, Dilobarbonu (2025). *Talabalarda psixologik stressni yengish.* Journal of Applied Psychology, 03, 69–73.
5. Abduqodirova, Dilobarbonu (2025). *Hissiy ijodkorlik: tushuncha va komponentlar.* Journal of Economics and Business UBS, 4, 145–154.
6. Abduqodirova, Dilobarbonu (2024). *Emotsional kreativlik: nazariy asoslari va psixologik yondashuvlar.* Journal of Economics and Business UBS, 4, 679–685.
7. Abduqodirova, Dilobarbonu (2015). *The role of emotional creativity in students' decision-making.* International Conference of Natural and Social-Humanitarian Sciences.
8. Koehler, M., & Mishra, P. (2009). *What is technological pedagogical content knowledge?* Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9(1), 60–70.
9. Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating technology, pedagogy, and change knowledge.* Pearson.
10. OECD (2019). *Trends Shaping Education 2019.* OECD Publishing, Paris.